

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

© 2017 ТИМОШЕНКО О. В., ЛІСКОВЕЦЬКА Т. П.

УДК 338.24

Тимошенко О. В., Лісковецька Т. П. Особливості та перспективи залучення іноземних інвестицій в Україну в контексті забезпечення економічної безпеки національної економіки

У статті здійснено оцінку сучасного стану залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України, проаналізовано основні індикатори, які характеризують ступінь впливу інвестування на рівень економічної безпеки національної економіки. Зроблено висновки про негативні тенденції щодо надходжень іноземних інвестицій в економіку України протягом 2010–2016 рр. із суттєвим зниженням їх обсягу у 2014–2015 рр. Обґрунтовано, що основними чинниками залучення інвестицій є територіальне розміщення та економічний розвиток регіонів. При аналізі структури прямих іноземних інвестицій зроблено висновки про суттєві диспропорції в їх розподілі за сферами національного господарства. На основі проведених розрахунків зазначено, що обсяг приватних грошових переказів значно перевищує обсяг прямих іноземних інвестицій. Запропоновано концептуальні зрушення в національній політиці для покращення інвестиційного клімату в Україні, обґрунтовано пріоритетні механізми стимулювання іноземного інвестування в контексті посилення рівня економічної безпеки національної економіки.

Ключові слова: прями іноземні інвестиції, економічна безпека національної економіки, інвестиційна привабливість, механізм стимулювання, акціонерний капітал, структура іноземного інвестування, грошові перекази.

Рис.: 1. **Табл.:** 3. **Бібл.:** 14.

Тимошенко Олена Володимирівна – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки, Київський національний університет культури і мистецтв (вул. Євгена Коновальця, 36, Київ, 02000, Україна)

E-mail: etymoshenko@i.ua

Лісковецька Тетяна Петрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, Київський національний університет культури і мистецтв (вул. Євгена Коновальця, 36, Київ, 02000, Україна)

E-mail: liskovetskaya.tanya@gmail.com

УДК 338.24

UDC 338.24

Тимошенко Е. В., Лисковецкая Т. П. Особенности и перспективы привлечения иностранных инвестиций в Украину в контексте обеспечения экономической безопасности национальной экономики
В статье проанализированы особенности привлечения прямых иностранных инвестиций в экономику Украины, оценены основные индикаторы, характеризующие степень влияния инвестирования на уровень экономической безопасности национальной экономики. Сделаны выводы о негативных тенденциях относительно поступлений прямых иностранных инвестиций в экономику Украины на протяжении 2010–2016 гг., с существенным снижением их объема в 2014–2015 гг. Обосновано, что приоритетными факторами для привлечения инвестиций являются географическое положение и социально-экономическое развитие регионов. При исследовании структуры прямых иностранных инвестиций сделаны выводы о существенных диспропорциях в их распределении по видам экономической деятельности. На основании проведенных расчетов отмечено, что объем частных денежных переводов значительно превышает объем прямых иностранных инвестиций. Предложены концептуальные направления в национальной политике для улучшения инвестиционного климата в Украине, обоснованы приоритетные механизмы стимулирования иностранного инвестирования в контексте повышения уровня экономической безопасности национальной экономики.

Ключевые слова: прямые иностранные инвестиции, экономическая безопасность национальной экономики, инвестиционная привлекательность, механизм стимулирования, акционерный капитал, структура иностранного инвестирования, денежные переводы.

Рис.: 1. **Табл.:** 3. **Библ.:** 14.

Тимошенко Елена Владимировна – доктор экономических наук, доцент, профессор кафедры экономики, Киевский национальный университет культуры и искусств (ул. Евгения Коновальца, 36, Киев, 02000, Украина)

E-mail: etymoshenko@i.ua

Лисковецкая Татьяна Петровна – кандидат экономических наук, доцент, доцент кафедры экономики, Киевский национальный университет культуры и искусств (ул. Евгения Коновальца, 36, Киев, 02000, Украина)

E-mail: liskovetskaya.tanya@gmail.com

Tymoshenko O. V., Liskovetska T. P. The Features and Prospects for Attracting Foreign Investment to Ukraine in the Context of Ensuring Economic Security of the National Economy

The article analyzes the features of attracting the foreign direct investment to the Ukrainian economy and assesses the main indicators of the degree of impact of investment on the economic security of the national economy. Conclusions have been drawn on the negative tendencies as to the flow of foreign direct investment to the Ukrainian economy during the period 2010–2016, with a significant decline in their volume in 2014–2015. It has been substantiated that the priority factors for attracting investments are the geographical location and the socio-economic development of regions. In studying the structure of foreign direct investment, conclusions have been drawn on the significant imbalances in their distribution by type of economic activity. On the basis of the carried out calculations, it has been specified that volume of private remittances is much higher than the volume of foreign direct investment. The article proposes the conceptual directions in national policies to improve the investment climate in Ukraine and substantiates the priority mechanisms for promoting foreign investment in the context of improving the economic security of national economy.

Keywords: foreign direct investment, economic security of the national economy, investment attractiveness, incentive mechanism, equity capital, foreign investment structure, remittances.

Fig.: 1. **Tbl.:** 3. **Bibl.:** 14.

Tymoshenko Olena V. – D. Sc. (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Economics, Kyiv National University of Culture and Arts (36 Yevhena Konovaltsia Str., Kyiv, 02000, Ukraine)

E-mail: etymoshenko@i.ua

Liskovetska Tetiana P. – PhD (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics, Kyiv National University of Culture and Arts (36 Yevhena Konovaltsia Str., Kyiv, 02000, Ukraine)

E-mail: liskovetskaya.tanya@gmail.com

Досвід високорозвинених країн світу доводить, що зміцнення економічної безпеки національної економіки та випереджаюче зростання основних макроекономічних показників її розвитку досягається лише при переході національної економіки на інвестиційно-інноваційний шлях розвитку, що потребує ефективного механізму залучення додаткових фінансових ресурсів для проведення системно-структурних реформ, відновлення пріоритетних галузей національного господарства, розширення вітчизняного виробництва інноваційних товарів і послуг.

Незважаючи на тривале та всебічне обговорення питань щодо акумулювання фінансових ресурсів для успішного соціально-економічного розвитку країни, джерела та методи мобілізації таких коштів залишаються актуальними. Крім того, враховуючи низьку інвестиційну привабливість української економіки, фінансові ресурси, переважно, мобілізуються за рахунок зовнішніх кредитів, які залучаються під диктаторські вимоги міжнародних організацій (підвищення пенсійного віку, впровадження земельної реформи, необґрунтоване зростання золотовалютних резервів тощо), створюють непомірне боргове навантаження та деякою мірою суперечать довгостроковим цілям держави.

Тому вирішальною умовою швидкого підйому національної економіки є відновлення і зростання інвестицій у різних галузях виробництва та регіонах держави, у тому числі іноземних інвестицій.

Дослідження особливостей залучення прямих іноземних інвестицій в економіку країни привертає увагу вчених-економістів протягом тривалого періоду часу. Вагомий внесок у вирішення проблемних питань щодо формування ефективної політики іноземного інвестування зробили такі вчені, як: С. О. Геращенко, В. Я. Голук, О. В. Коляда, О. В. Нечипорук, О. А. Прокопчук, І. М. Товкун, О. С. Федорчук. У попередніх наукових дослідженнях детально розглядаються переваги іноземного інвестування, а саме: можливості щодо накопичення суспільного капіталу, впровадження досягнень науки і техніки, завдяки чому створюється база для розширення виробничих можливостей держави та їх економічного зростання, запропоновані різні методи щодо вирішення даної проблематики. Водночас особливості та методи мобілізації прямих іноземних інвестицій завжди залишаються актуальними і потребують комплексного дослідження основних тенденцій іноземного інвестування та розробки пріоритетних напрямів поліпшення умов для здійснення інвестиційної діяльності.

Метою роботи є обґрунтування концептуальних зрушень у національній політиці України для покращення інвестиційного клімату, розробка пріоритетних механізмів стимулювання іноземного інвестування в контексті посилення рівня економічної безпеки національної економіки.

Так, відповідно до Закону України «Про режим іноземного інвестування» іноземні інвестиції – це цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності. При цьому частка власності нерезидента повинна становити не менше 10% вартості статутного капіталу [7]. Отже, прямі іноземні капітало-

вкладення є однією з форм участі іноземного капіталу в різноманітних проектах на території реципієнта. Інвестиційний процес означає співпрацю двох сторін фінансових відносин. Джерелом інвестицій виступає зарубіжний інвестор, а реципієнтом – країна, що приймає іноземний капітал [5; 7].

Прямі іноземні інвестиції – це головний фактор модернізації економіки країни, що приведе до підвищення здатності вітчизняних товаровиробників конкурувати на світових ринках. Особливістю цього виду вкладення капіталу є той факт, що інвестор особисто зацікавлений у віддачі інвестиційних коштів. Саме тому він буде всебічно допомагати реципієнту організувати високотехнологічне виробництво та ефективну збутову структуру.

До основних індикаторів, які характеризують ефективність іноземних інвестицій та ступінь його впливу на рівень економічної безпеки національної економіки, можна віднести такі: співвідношення обсягу інвестицій в основний капітал і ВВП («Інвестиції в основний капітал»); співвідношення загального обсягу інвестицій до ВВП («Рівень інвестування»); частка прямих іноземних інвестицій у їх загальній структурі; динаміка іноземного інвестування; джерела іноземних капіталовкладень у розрізі основних країн світу; питома вага прямих іноземних інвестицій за видами економічної діяльності та регіонами; порівняльна характеристика обсягів іноземного інвестування із обсягами приватних грошових переказів [13].

У межах проведеного нами дослідження проаналізуємо тенденції руху прямих іноземних інвестицій в Україну та з України за 2010–2016 рр. (табл. 1).

Як видно з табл. 1, дані щодо обсягів прямого іноземного інвестування в Україні представлені за двома джерелами, а саме: за методикою Національного банку України та Державної служби статистики України. Вищезазначене обумовлене існуючими двома підходами до обрахунку даних щодо надходжень прямих іноземних інвестицій. Вони відрізняються методологією обрахунків, джерелами даних і, відповідно, строками виходу даних. Важливо, що відкрита статистична інформація Державної служби статистики, на відміну від даних НБУ, дозволяє здійснювати порівняння обсягів прямих іноземного інвестування (акціонерного капіталу) в Україну за країнами-інвесторами; за галузями та регіонами [10].

Скупний обсяг залучених прямих інвестицій в національну економіку у 2016 р. становив 36154,5 млн дол. США, що на 4570,9 млн дол. США нижче в порівнянні з 2015 р. і на 17549,5 млн дол. США менше, ніж у передкризовий період. Проаналізувавши динаміку прямого іноземного інвестування (акціонерний капітал) за 2010–2015 рр., можемо спостерігати хвилеподібну динаміку із суттєвим зниженням їх обсягу у 2014–2015 рр. (до ілюстрації, у 2010 р. – 5851,2 млн дол. США; у 2013 р. – 5462,0 млн дол. США; у 2014 р. – 2451,7 млн дол. США; у 2015 р. – 3763,7 млн дол. США), що пояснюється воєнно-політичною нестабільністю, військовою агресією з боку Російської Федерації, невиваженою грошово-кредитною політикою, нівелюванням ролі держави в системі міжнародного регулювання іноземних інвестицій, загальним ставленням до інвестування в державі.

Динаміка обсягів прямих іноземних інвестицій за 2010–2016 рр., млн дол. США

Рік	Загальний обсяг ПІІ		Загальний обсяг ПІІ		Прямі інвестиції (акціонерний капітал)	
	до пере- рахунку	після пере- рахунку	надходження в Україну	вкладання в економіку країн світу	в Україну	з України
2010	57 985	52 872	38992,9	5760,5	5851,2	679,5
2011	66 685	59 035	45370,0	6402,8	6033,7	90,9
2012	75 189	65 276	48197,6	6435,4	5290,7	662,3
2013	79 061	67 204	51705,3	6568,1	5462,1	127,5
2014	64 293	52 587	53704,0	6702,9	2451,7	68,0
2015	62 161	47 393	40725,4	6456,2	3763,7	27,9
2016	63 012	48 858	36154,5	6315,2	4405,8	20,7

Джерело: складено авторами за [2; 11].

Але у 2016 р. обсяг іноземного інвестування (акціонерного капіталу) в галузі економіки України збільшився на 4405,8 млн дол. США проти 3763,7 млн дол. США у 2015 р. [2]. Крім того, за версією топ-менеджерів членських компаній Європейської Бізнес-Асоціації, індекс інвестиційної привабливості України у 2017 р. покинув негативну площину та його значення дорівнювало 3,15 бала за 5-бальною шкалою. У 2016 р. індекс становив: 2,88 та 2,85 бала – у червні та грудні відповідно. Останній раз позначка індексу перетинала рубіж у 3 бали лише в I півріччі 2011 р. [3]. Отже, можна відмітити, що ситуація покращилась, але щоб відчутти реальні зміни, зростання повинно бути більш суттєвим і більш тривалим.

За даними експертів UNCTAD, в Україні відбуваються певні позитивні зрушення щодо покращення інвестиційного клімату: відкритість державних даних, поступова дерегуляція, помітний розвиток електронних сервісів, спрощення процедури отримання дозвільних документів на будівництво, мораторій на перевірки, послаблення валютного контролю тощо [14].

Дані табл. 1 дають змогу оцінити позиції України у процесах іноземного інвестування в економічні системи інших країн світу та зробити висновок про негативні тенденції щодо переміщення капіталу української економіки до інших позичальників та про повну відсутність щодо можливостей одержання додаткового доходу. Так, у 2016 р. прямі іноземні інвестиції України в економіку країн світу становили 20,7 млн дол. США, що втричі менше, ніж у 2014 р.

Досить нерівномірним є розподіл прямих іноземних інвестицій по регіонах нашої країни. Можна виділити три основні рівня регіонального залучення іноземних інвестицій в Україні: м. Київ, сировинні регіони та великі індустріальні центри і регіони, що знаходяться поруч з ними.

Більше половини обсягу іноземних інвестицій у 2016 р. припадає на м. Київ – 57,02%. Значна частина припадає на Дніпропетровську область – 9,25%, Донецьку та Харківську області – 4,34%. Найменше інвестицій надійшло в Тернопільську та Чернівецьку області – 0,13% та 0,15% відповідно [2].

Головною причиною такого нерівномірного розподілу іноземних інвестицій в Україні є те, що в регіонах, які приваблюють іноземних інвесторів, є потужний ресурсний потенціал, вище платоспроможний попит, краще розвинена інфраструктура [1]. Отже, вирішальними факторами щодо залучення інвестицій є географічне положення та соціально-економічний розвиток регіону.

Розглянемо детальніше структуру іноземного інвестування в Україні за видами економічної діяльності та за географічною ознакою. Оцінку основних тенденцій щодо залучення прямих іноземних інвестицій за сферами національного господарства протягом 2010–2016 рр. представлено в табл. 2.

Проаналізувавши структуру прямих іноземних інвестицій, зазначимо малий обсяг і суттєві диспропорції в розподілі інвестицій за видами економічної діяльності. Найвагоміші обсяги надходжень прямих інвестицій у 2016 р. були спрямовані до установ та організацій, що здійснюють фінансову та страхову діяльність – 8382,0 млн дол. США та підприємств промисловості – 9893,6 млн дол. США.

Найбільший спад інвестиційної активності за 2010–2016 рр. відбувся в таких галузях, як промисловість (39,9%) та фінансова діяльність (6,6%). Хоча вони і залишаються провідними видами економічної діяльності, на які припадає більше 50% всього обсягу інвестицій. Майже вдвічі збільшився обсяг прямих іноземних інвестицій у 2016 р. у порівнянні з 2010 р. у професійну, наукову та технічну діяльність (до ілюстрації, у 2010 р. – 1133,1 млн дол. США, у 2012 р. – 2072,5 млн дол. США, у 2014 р. – 4006,8 млн дол. США, у 2016 р. – 2222,6 млн дол. США). Як видно із представлених даних, протягом досліджуваного періоду залучення інвестицій у наукову сферу демонструвало хвилеподібну динаміку, а якщо порівнювати дані протягом 2014–2016 рр., то їх обсяг скоротився на 45%, що вкрай негативно позначається на можливостях технологічного прориву економіки України.

Стрімкий позитивний тренд відмічається щодо залучення інвестиційних ресурсів у інформаційну сферу (у 2010 р. – 1572,3 млн дол. США, у 2012 р. – 1982,7 млн

Динаміка та структура обсягів прямих інвестицій (акціонерний капітал) в економіці України за видами економічної діяльності протягом 2010–2016 рр., млн дол. США

Вид діяльності	Обсяг на 1 січня							Темп зростання, %
	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	
Промисловість	16473,7	18693,8	17303,8	18031,1	17681,4	12419,4	9 893,6	60,1
у % до загальної суми	42,25	41,20	35,90	34,87	32,92	30,50	27,36	X
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	4341,1	4681,1	5346,1	6070,6	6807,8	6037,6	5247,4	120,9
у % до загальної суми	11,13	10,32	11,09	11,74	12,68	14,83	14,52	X
Інформація та телекомунікації	1572,3	1734,9	1982,7	1840,4	1894,7	1646,2	2089,4	132,9
у % до загальної суми	4,03	3,82	4,11	3,56	3,53	4,04	5,78	X
Фінансова та страхова діяльність	8973,2	11498,3	12908,1	13094,9	12261,4	8790,3	8382,0	93,4
у % до загальної суми	23,01	25,34	26,78	25,33	22,83	21,59	23,18	X
Професійна, наукова та технічна діяльність	1133,1	1182,0	2072,5	2831,0	4006,8	2634,5	2222,6	196,2
у % до загальної суми	2,91	2,61	4,30	5,48	7,46	6,47	6,15	X
Операції з нерухомим майном	2371,3	3045,6	3508,9	3878,3	4768,3	3979,4	3882,1	163,7
у % до загальної суми	6,08	6,71	7,28	7,50	8,88	9,77	10,74	X
Інші види	4128,2	4534,3	5075,5	5959,0	6283,6	5218,0	4437,4	107,5
у % до загальної суми	10,60	10,0	10,53	11,52	11,70	12,80	12,27	X
Усього	38992,9	45370,0	48197,6	51705,3	53704,0	40725,4	36154,5	92,7
у % до загальної суми	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	X

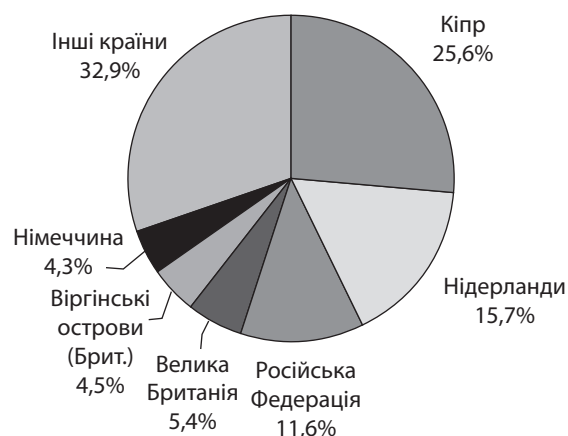
Джерело: розраховано за [2].

дол. США, у 2014 р. – 1894,7 млн дол. США, у 2016 р. – 2089,4 млн дол. США), яка сьогодні може стати основним драйвером економічного зростання України, враховуючи як реалії розвитку українського ринку ІТ-послуг, так і світові тренди у цій сфері.

З огляду на той факт, що обсяги прямого іноземного інвестування практично не залучаються на розвиток наукоємних технологій, не сприяють науково-технічному прогресу, а значною мірою спрямовані в сировинні, високорентабельні галузі економіки України, це обумовлює неналежне її позиціонування у світовому фінансово-економічному просторі, галузеву незбалансованість і орієнтованість на виробництво сировинних товарів [1].

Географічна структура прямих іноземних інвестицій в економіку України не зазнала істотних змін. До основних країн-інвесторів, на які припадає близько 70% загального обсягу прямих інвестицій, належать: Кіпр – 9564,8 млн дол. США, Нідерланди – 5844,1 млн дол. США, Російська Федерація – 4317,5 млн дол. США, Велика Британія – 2008,9 млн дол. США, Віргінські Острови (Брит.) – 1682,6 млн дол. США, Німеччина – 1608,3 млн дол. США і Швейцарія – 1451,9 млн дол. США (рис. 1).

Слід зазначити, що проаналізована структура прямого іноземного інвестування в розрізі основних країн-

Рис. 1. Географічна структура прямих іноземних інвестицій в Україну за основними країнами-інвесторами станом на 01.01.2017 р.

Джерело: складено за [2; 12].

інвесторів підтверджує посилення рівня залежності економіки України від політики декількох країн – основних інвесторів. Іноземні інвестиції можуть і повинні широко використовуватися та впроваджуватися в пріоритетні галузі та сфери національного господарства, але тільки в тому випадку, якщо вони відповідатимуть національним інтересам країни та не перевищуватимуть граничної межі.

Отже, механізм регулювання забезпеченням інвестиційної безпеки національної економіки України повинен окреслювати комплекс взаємопов'язаних і послідових організаційно-управлінських дій, розробку напрямів законодавчої та нормативно-правової бази в контексті виокремлення пріоритетних національних інтересів, постійний моніторинг факторів, які викликають загрози, можливість їхнього своєчасного усунення та нейтралізації [13].

Наступним етапом дослідження є порівняльний аналіз обсягів прямих іноземних інвестицій із надходженнями від приватних грошових переказів в Україну. Оцінимо їх структуру, динаміку, частку у ВВП та вплив на політичну та економічну ситуацію в країні. Окреслені показники унаочнюють дані *табл. 3*.

- дану вартість в Україні, сприяють розширеному відтворенню національної економіки, зростанню малого та середнього бізнесу [8];
- ✦ запровадити комплексну управлінську роботу із залучення іноземних інвестицій, що передбачає розширення повноважень місцевої влади щодо залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій на засадах децентралізації влади, розширення проектів публічно-приватного партнерства;
- ✦ запровадити пільгове оподаткування для підприємств, які впроваджують інвестиційні проекти, відшкодовувати відсоткові ставки для кредитів, спрямованих у пріоритетні галузі економічної діяльності;
- ✦ вивчати основні ініціативи та потенційних іноземних інвесторів, їх пропозиції, посилювати

Таблиця 3

Динаміка обсягів прямих іноземних інвестицій та приватних грошових переказів в Україну за 2008–2016 рр., млн дол. США

Показник, млн дол. США	Рік								
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ВВП України	179992	117228	136419	163160	175781	183310	131805	90615	93270
Прямі іноземні інвестиції	9903	4654	5759	7015	7195	4079	299	3012	3268
Надходження приватних грошових переказів	6177	5370	5862	7019	7526	8537	6489	5154	5425
Обсяг прямих іноземних інвестицій, % до ВВП	5,50	3,97	4,22	4,30	4,09	2,23	0,23	3,32	3,50
Обсяги грошових переказів, % до ВВП	3,43	4,58	4,30	4,30	4,28	4,66	4,92	5,69	5,82

Джерело: складено за [2; 11].

Виходячи з розрахованих абсолютних і відносних показників, які характеризують вплив прямих іноземних інвестицій та грошових переказів мігрантів на рівень економічної безпеки національної економіки, можна зробити такі висновки. По-перше, обсяг приватних грошових переказів у відсотках до ВВП протягом досліджуваного періоду демонструє стійкий позитивний тренд, у той час як обсяги прямих інвестицій у відсотках до ВВП демонструють хвилеподібну динаміку зі значним відставанням у порівнянні із приватними переказами заробітчан. Крім того, починаючи з 2009 р., обсяг приватних грошових переказів у доларовому еквіваленті значно перевищує обсяг прямих іноземних інвестицій, що ще раз переконує в низькому рівні інвестиційної привабливості національної економіки, підтверджує її високу вразливість від зовнішніх шоків, а саме: від соціально-політичних ризиків.

У контексті підвищення інвестиційної привабливості економіки України пропонуємо:

- ✦ посилити рівень інвестиційної активності підприємницьких структур у напрямі пошуку, активізації та залучення всіх видів фінансових ресурсів у пріоритетні сектори економіки України;
- ✦ створити сприятливе бізнес-середовище для збільшення інвестицій в інновації, агробізнес та інші сектори, які створюють додаткову до-

ривень взаємодії між органами державної влади та суб'єктами інвестиційної діяльності [4];

- ✦ ввести прозорі та стимулюючі норми щодо державного регулювання, преференцій та контролю у інвестиційній сфері;
- ✦ не допустити економічно небезпечний притік іноземного капіталу в стратегічно важливі галузі, створити адекватні системи законодавчого регулювання для мінімізації негативного впливу діяльності іноземних компаній на вітчизняних товаровиробників, що проявляється в надмірній експлуатації сировинних ресурсів та перешкоджають сталому економічному розвитку [9];
- ✦ сприяти інституціональним змінам і прискоренню створення інклюзивних політичних та економічних інститутів; підвищенню ефективності інвестиційної діяльності; стимулюванню розвитку високотехнологічних інноваційних виробництв [6].

ВИСНОВКИ

Дослідження показали, що на даному етапі в Україні відбувається зростання обсягу прямих іноземних інвестицій, але в абсолютних цифрах іноземне інвестування є недостатнім і не задовольняє потреб української економіки. Вивіз капіталу, як і раніше, у кілька раз пере-

вищує його везення. Це пояснюється несприятливим інвестиційним кліматом України в цілому та по відношенню до іноземних інвестицій зокрема.

Для того, щоб покращити інвестиційний клімат, державна політика України, насамперед, повинна бути спрямована на зростання прозорості економіки та рівня конкуренції, підвищення свободи фінансових інститутів та зниження бюрократизації економіки. Отже, проведення грамотної інвестиційної політики буде стимулювати та сприяти розвитку як іноземного, так і національного бізнесу.

Важливу роль відіграє не тільки стабільна політична ситуація в країні, а й ефективність політичних технологій регулювання бізнесу. Законодавство держави повинно гарантувати інвестору його права та захищати його інтереси. Інвестор, вкладаючи свій капітал, повинен розуміти, на який прибуток він може розраховувати. Він оцінює основні макроекономічні показники країни, прогнози розвитку її окремих галузей та економіки в цілому.

У підсумку зазначимо, що перед нашою державою стоїть досить складне завдання: залучити в країну іноземний капітал, не позбавляти його власних стимулів, а спрямовувати його заходами економічного регулювання на досягнення національних цілей нашої країни. Тільки цілеспрямований процес залучення іноземних інвестицій зможе реально сприяти подальшому зміцненню та розвитку економічного потенціалу України. На нашу думку, для того, щоб покращити інвестиційний імідж України, необхідні дієві реформи, які зможуть забезпечити зростання ВВП не менше 10% щороку. Це неможливо здійснити без: виведення економіки з тіні, подолання тотальної корупції та формування сприятливого регулятивного середовища. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Герашченко С. О.** Прямі іноземні інвестиції: сучасні тенденції розвитку в Україні. *Economics Bulletin*. 2016. № 1. С. 28–40.
2. Економічна статистика. Зовнішньоекономічна діяльність. Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm
3. Індекс інвестиційної привабливості України став найвищим за шість років. URL: <http://www.eurointegration.com.ua/news/2017/07/3/7067975/>
4. **Коляда О. В., Федорчук О. С.** Іноземне інвестування в Україні на шляху інтеграції до світового господарства. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2016. № 1. С. 67–84.
5. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.1991 р. № 1560-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
6. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003 р. № 964-IV (у ред. від 01.01.2015 р.). URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
7. Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР (у ред. від 25.06.2016 р.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/93/96>
8. Проект Постанови ВРУ «Про Основні напрями бюджетної політики на 2018–2020 роки». URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DH53300A.html
9. **Прокопчук О. А.** Іноземні інвестиції в економіку України: тенденції та перспективи. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету*. 2013. № 1. С. 200–206.

10. Роз'яснення щодо обсягу та структури іноземних інвестицій в Україну у 2016 році // Прес служба Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. 2016. URL: <http://www.me.gov.ua>

11. Статистика зовнішнього сектора. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=65613&cat_id=44446

12. Статистичний збірник «Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України у 2010–2016 роках»/Економічна статистика. Зовнішньоекономічна діяльність. Державна служба статистики України. URL: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ10_u.htm

13. **Тимошенко О. В.** Економічна безпека національної економіки в умовах глобалізації: монографія. Київ: ТОВ «Наш Формат», 2016. 384 с.

14. UNCTAD. World Investment Report 2017. URL: <http://unctad.org/en/pages/PublicationWebflyer.aspx?publicationid=1782>

REFERENCES

- “Ekonomiczna statystyka. Zovnishnyoeconomiczna diialnist” [Economic statistics. Foreign economic activity]. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/zed.htm
- Herashchenko, S. O. “Priami inozemni investytsii: suchasni tendentsii rozvytku v Ukraini” [Foreign direct investment: current trends of development in Ukraine]. *Economics Bulletin*, no. 1 (2016): 28-40.
- “Indeks investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy stav naivshym za shist rokiv” [The investment attractiveness index of Ukraine was the highest in six years]. <http://www.eurointegration.com.ua/news/2017/07/3/7067975/>
- “Investytsii zovnishnyoeconomiczna diialnosti Ukrainy u 2010-2016 rokakh” [Investments of foreign economic activities of Ukraine during the years of 2010-2016]. *Ekonomiczna statystyka. Zovnishnyoeconomiczna diialnist. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy*. http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ10_u.htm
- Koliada, O. V., and Fedorchuk, O. S. “Inozemne investuvannya v Ukraini na shliakhu intehratsii do svitovoho gospodarstva” [Foreign investment in Ukraine on the way of integration into the world economy]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*, no. 1 (2016): 67-84.
- [Legal Act of Ukraine] (2003). <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
- [Legal Act of Ukraine] (1996). <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/93/96>
- [Legal Act of Ukraine] (1991). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
- Prokopchuk, O. A. “Inozemni investytsii v ekonomiku Ukrainy: tendentsii ta perspektyvy” [Foreign investment in the Ukrainian economy: trends and prospects]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu*, no. 1 (2013): 200-206.
- “Proekt Postanovy VRU «Pro Osnovni napriamy biudzhethnoi polityky na 2018-2020 roky»” [The draft Resolution lying “About the Basic directions of budgetary policy for 2018-2020”]. http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DH53300A.html
- “Roziasnennia shchodo obsiahu ta struktury inozemnykh investytsii v Ukrainu u 2016 rotsi” [Clarification of volume and structure of foreign investments in Ukraine in 2016]. *Pres-sluzhba Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy*. 2016. <http://www.me.gov.ua>
- “Statystykazovnishnyohosektora.NatsionalnybankUkrainy” [Statistics external sector. The national Bank of Ukraine]. https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=65613&cat_id=44446
- Tymoshenko, O. V. *Ekonomiczna bezpeka natsionalnoi ekonomiky v umovakh hlobalizatsii* [Economic security of national economy in conditions of globalization]. Kyiv: Nash Format, 2016.
- “UNCTAD. World Investment Report 2017” <http://unctad.org/en/pages/PublicationWebflyer.aspx?publicationid=1782>